

Mezinárodní obchod

Přednáška 5 - 18. 3. 2024

Mezinárodní obchod a jeho interpretace

Mezinárodní obchod a jeho interpretace - shrnutí

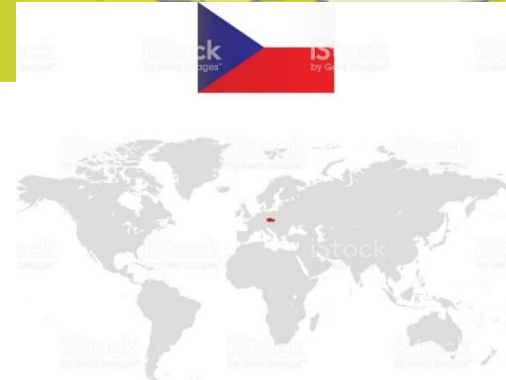
Platební a zejména obchodní bilance, běžný účet

Národní a přeshraniční pojetí mezinárodního obchodu

Extrakomunitární a intrakomunitární obchod

Evidence obchodu s přidanou hodnotou (GVA, TiVA)

ČESKÁ REPUBLIKA

Bata

Moser

LASVIT

Budweiser
Budvar

Platební bilance

- Statistický záznam **ekonomických transakcí** subjektů dané země (**rezidentů**) s ekonomickými subjekty ze zbytku světa (**nerezidenty**)
- „Vyčíslení“ mezinárodních ekonomických vztahů
- Eviduje se za určité období, zpravidla jednoho roku
- Horizontální a vertikální členění - obvykle se pro analytické účely využívá její horizontální členění

Platební bilance

(„horizontální“ členění)

1. Běžný účet
2. Kapitálový účet
3. Finanční účet
4. Změna devizových rezerv
5. Saldo chyb a opomenutí, statistické úpravy

PŘÍJMY	VÝDAJE
BĚŽNÝ ÚČET PLATEBNÍ BILANCE	
OBCHODNÍ BILANCE	
Vývoz zboží, nehmotný vývoz, aktivní zušlechťovací styk	Dovoz zboží, nehmotný dovoz, pasivní zušlechťovací styk
BILANCE SLUŽEB	
Mezinárodní doprava, cestovní ruch, ostatní služby	Mezinárodní doprava, cestovní ruch, ostatní služby
PRVOTNÍ DŮCHODY (BILANCE VÝNOSŮ)	
Výnosy - přijaté úroky, dividendy tuzemských investorů z majetku a portfolií v zahraničí, příjem z práce v zahraničí zisk ponechaný v zahraničí, vládní příjmy (z mezinárodních organizací, velvyslanectví apod.)	Náklady - placené úroky, dividendy z majetku a portfolií cizinců, mzdy zahraničním pracovníkům, zisk cizinců ponechaný v tuzemsku, vládní výdaje (z mezinárodních organizací, velvyslanectví apod.)
DRUHOTNÉ DŮCHODY (BĚŽNÉ PŘEVODY)	
Vládní převody, soukromé transfery	Vládní převody, soukromé transfery
KAPITÁLOVÝ A FINANČNÍ ÚČET PLATEBNÍ BILANCE	
Přímé a portfoliové investice zahraničních firem, přijaté úvěry, přijatá finanční pomoc a dotace, finanční deriváty	Přímé a portfoliové investice tuzemců v zahraničí, poskytnuté úvěry, poskytnutá finanční pomoc a dotace, finanční deriváty
MĚNOVÝ (DEVIZOVÝ) ÚČET PLATEBNÍ BILANCE	
Zvýšení devizových rezerv	Snížení devizových rezerv
STATISTICKÉ DISKRETECE	
Saldo chyb a opomenutí, kurzové rozdíly	Saldo chyb a opomenutí, kurzové rozdíly

Platební bilance

Platební bilance státu (ekonomického celku) vyjadřuje vztah mezi všemi finančními příjmy ze zahraničí a všemi výdaji do zahraničí za určitou dobu, zpravidla za 1 rok (projektuje se a posléze popisuje jako vyrovnaná).

Obchodní bilance

Je součástí platební bilance, vyjadřuje vztah (bilanci) mezi vývozem a dovozem statků, zboží (hmotného i nehmotného). Výsledkem je aktivní, pasivní (neutrální) saldo.

(reálné) Směnné relace

Je to poměr indexu vývozních cen k indexu cen dovozních

$$TT = P_x / P_m,$$

kde x = vývoz, m = dovoz

Běžný účet - součásti

- **Obchodní bilance:** vývozy a dovozy zboží ze země a do země.
- **Bilance služeb:** vývoz a dovoz služeb (např. doprava, cestovní ruch) ze země a do země.
- **Bilance výnosů (prvotní důchody):** důchody z výrobních faktorů ve vlastnictví domácí země, jež jsou zapojeny v zahraničí, a důchody z výrobních faktorů ve vlastnictví zahraničních subjektů, jež jsou zapojeny v domácí ekonomice, tj. **mzdy, zisky, dividendy, úroky, remittance.**
- **Bilance převodů (druhotné důchody):** jednostranné transfery jako příspěvky mezinárodním organizacím, dary a další (nevede ke vzniku závazků či pohledávek).

Finanční účet: součásti

- **Přímé investice:** přímé domácí investice v zahraničí a zahraniční přímé investice v domácí ekonomice.
- **Portfoliové investice:** majetkové cenné papíry a účasti, jež nespadají do kategorie přímých investic a dluhové cenné papíry.
- **Finanční deriváty:** forwardy, futures a opce.
- **Ostatní investice:** přijímání a poskytování úvěrů.

Další součásti PB

- **Kapitálový účet** - zachycovány například transakce související s obchodem nehmotnými statky (ochranné známky, patenty), odpuštění pohledávek apod.
- **Změna devizových rezerv** - devizové rezervy zahrnují zlato, zvláštní práva čerpání, devizy atd.
- **Saldo chyb a opomenutí** - zahrnuje kurzové rozdíly a veškeré nepřesnosti v evidenci, metodické problémy, apod.

PB a „vertikální“ členění

PŘÍJMY

VÝDAJE

Kreditní a debetní položky platební bilance	
Kredit (+) = nabídka deviz	Debet (-) = poptávka po devizách
export zboží	import zboží
export služeb	import služeb
import výnosů (důchodů)	export výnosů (důchodů)
import transferů	export transferů
import kapitálu (investic)	export kapitálu (investic)
snížení devizových rezerv	zvýšení devizových rezerv

Saldo chyb a opomenutí – je dopočítávána až po samotném sestavení PB

Rozdíl kreditních a debetních položek.

Řadu transakcí CB pouze odhaduje (soukromé nákupy fyzických osob, ilegální transakce).

Kurzové rozdíly během sledovaného období.

Vnější ekonomická rovnováha

- Vychází z teoretického konceptu **vyrovnanosti PB** (končí s nulou).
- Prakticky záporná i kladná salda různých součástí PB i její celkové saldo jsou využívány k interpretaci vnější ekonomické rovnováhy.
- **Deficit OB / BS musí být kryt (kompenzován) vývozem aktiv (FÚ).**
- Příklad: deficit BÚ je kryt přílivem přímých portfoliových investic.
- **Přebytek OB / BS musí být kryt opačně (např. nákupem zahraničních aktiv).**

Platební bilance ČR 2023

The table is a vertical representation of the balance of payments for the Czech Republic in 2023. It consists of approximately 10 columns and many rows of data. The text is extremely faint and difficult to read, but the structure suggests a standard international trade account format. The columns likely represent different categories of trade (e.g., goods, services, transfers) and their sub-categories. The rows represent individual data points or sub-items within these categories.

Platební bilance ČR 2023

CTVRTLETNI PLATEBNÍ BILANCE 2023								
(předběžné údaje - 15.3.2024)								
v mil. Kč	I. Q 2023	II. Q 2023	III. Q 2023	IV. Q 2023	I. Q 2023	I.-II. Q	I.-III. Q	I.-IV. Q
1-Běžný účet	36626,6	-19783,4	371,5	11973	36626,6	16843,2	17214,7	29187,7
příjmy	1447081,5	1460633,2	1356540,1	1503244	1447082	2907715	4264255	5767499
výdaje	1410454,9	1480416,6	1356168,5	1491271	1410455	2890872	4247040	5738311
1.A-Zboží a služby	106194,8	107771,9	63810,6	106009,2	106194,8	213966,7	277777,4	383786,5
příjmy	1340110,7	1327267,8	1218620,3	1367443	1340111	2667379	3885999	5253442
výdaje	1233915,9	1219495,9	1154809,7	1261434	1233916	2453412	3608221	4869656
1.B-Prvotní	-49939,3	-124018,1	-52961,8	-90383,6	-49939,3	-173957,4	-226919,2	-317302,8
příjmy	83027,9	93119,8	105180,9	95407,6	83027,9	176147,7	281328,6	376736,2
výdaje	132967,2	217137,9	158142,7	185791,2	132967,2	350105,1	508247,8	694039
1.C-Druhotné	-19629	-3537,2	-10477,2	-3652,6	-19629	-23166,2	-33643,4	-37296
příjmy	23942,9	40245,6	32738,9	40392,9	23942,9	64188,5	96927,3	137320,3
výdaje	43571,8	43782,8	43216,1	44045,5	43571,8	87354,6	130570,8	174616,3
2-Kapitálový účet	12240,2	50519,5	4090,5	21619,1	12240,2	62759,7	66850,2	88469,2
příjmy	146009,2	65316,1	7718,9	237665,2	146009,2	211325,3	219044,2	456709,5
výdaje	133769	14796,6	3628,5	216046,2	133769	148565,6	152194,1	368240,2
3-Finanční účet	61879,1	20285,7	14515,2	47215,2	61879,1	82164,9	96680,1	143895,2
aktiva	-64197,4	40662,8	61242,6	114549,9	-64197,4	-23534,6	37707,9	152257,8
pasiva	-126076,6	20377,1	46727,4	67334,7	-126076,6	-105699,5	-58972,1	8362,6
3.1-Přímé	-35957,3	-6703,3	35504,5	-9118,5	-35957,3	-42660,6	-7156,1	-16274,6
aktiva	-9830,5	29806,2	60444,5	87462,5	-9830,5	19975,7	80420,1	167882,6
pasiva	26126,8	36509,5	24940	96580,9	26126,8	62636,3	87576,3	184157,2
3.2-Portfoliové	29573,9	-30565,6	-39331,2	130324,2	29573,9	-991,7	-40322,9	90001,3
aktiva	32678,2	17860,9	2632,9	20464	32678,2	50539,1	53172,1	73636
pasiva	3104,3	48426,5	41964,1	-109860,2	3104,3	51530,8	93494,9	-16365,3
3.3-Finanční	20096,3	-2253,4	-11409,3	-5184,5	20096,3	17843	6433,7	1249,2
aktiva	-43474,8	-43056,2	-36077,9	-43296,7	-43474,8	-86531	-122608,9	-165905,6
pasiva	-63571,2	-40802,8	-24668,7	-38112,2	-63571,2	-104373,9	-129042,6	-167154,8
3.4-Ostatní	125239	57302,6	-5651,8	-144037,9	125239	182541,6	176889,9	32851,9
aktiva	33502,5	33546,5	-1159,8	-25311,7	33502,5	67049	65889,1	40577,4
pasiva	-91736,5	-23756,2	4491,9	118726,2	-91736,5	-115492,7	-111000,7	7725,5
3.5-Rezervní	-77072,9	2505,4	35402,9	75231,9	-77072,9	-74567,4	-39164,5	36067,4
4.3-Cisté půjčky	48866,8	30736,1	4462	33592,1	48866,8	79602,9	84064,9	117656,9
4.4-Cisté půjčky	61879,1	20285,7	14515,2	47215,2	61879,1	82164,9	96680,1	143895,2
4.5-Cisté chyby a	13012,3	-10450,3	10053,2	13623,1	13012,3	2562	12615,2	26238,3

Pozn.: Součty nemusí souhlasit z důvodu zaokrouhlení.

Platební bilance ČR 2023

Běžný účet

ČTVRTLETNÍ PLATEBNÍ BILANCE 2023

(předběžné údaje - 15.3.2024)

v mil. Kč	I. Q 2023	II. Q 2023	III. Q 2023	IV. Q 2023	I. Q 2023	I.-II. Q 2023	I.-III. Q 2023	I.-IV. Q 2023
1-Běžný účet	36626,6	-19783,4	371,5	11973	36626,6	16843,2	17214,7	29187,7
příjmy	1447081,5	1460633,2	1356540,1	1503243,8	1447081,5	2907714,7	4264254,7	5767498,5
výdaje	1410454,9	1480416,6	1356168,5	1491270,8	1410454,9	2890871,5	4247040	5738310,8
1.A-Zboží a služby	106194,8	107771,9	63810,6	106009,2	106194,8	213966,7	277777,4	383786,5
příjmy	1340110,7	1327267,8	1218620,3	1367443,3	1340110,7	2667378,5	3885998,8	5253442
výdaje	1233915,9	1219495,9	1154809,7	1261434,1	1233915,9	2453411,7	3608221,4	4869655,5
1.B-Prvotní důchody	-49939,3	-124018,1	-52961,8	-90383,6	-49939,3	-173957,4	-226919,2	-317302,8
příjmy	83027,9	93119,8	105180,9	95407,6	83027,9	176147,7	281328,6	376736,2
výdaje	132967,2	217137,9	158142,7	185791,2	132967,2	350105,1	508247,8	694039
1.C-Druhotné důchody	-19629	-3537,2	-10477,2	-3652,6	-19629	-23166,2	-33643,4	-37296
příjmy	23942,9	40245,6	32738,9	40392,9	23942,9	64188,5	96927,3	137320,3
výdaje	43571,8	43782,8	43216,1	44045,5	43571,8	87354,6	130570,8	174616,3

Pozn.: Součty nemusí souhlasit z důvodu zaokrouhlení.

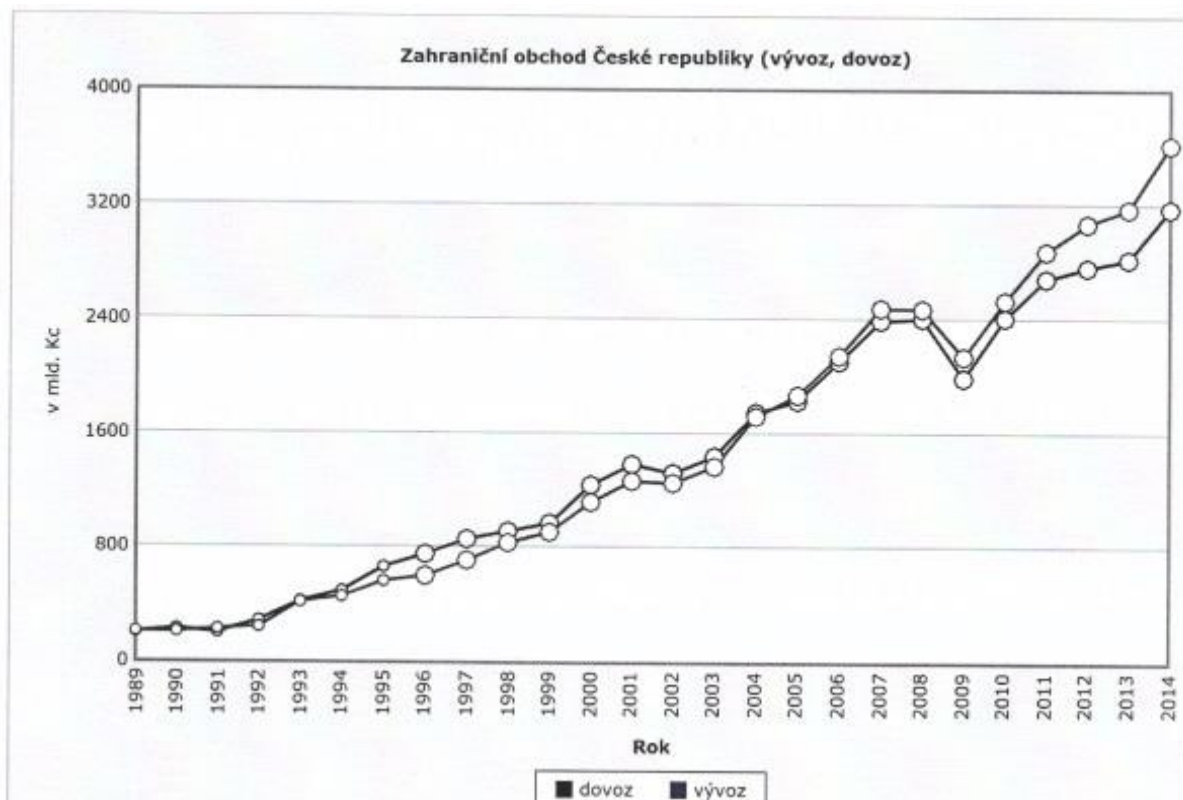
Mezinárodní obchod Přednáška - 18. 3. 2024

Tab. 06.01 Zahraniční obchod České republiky

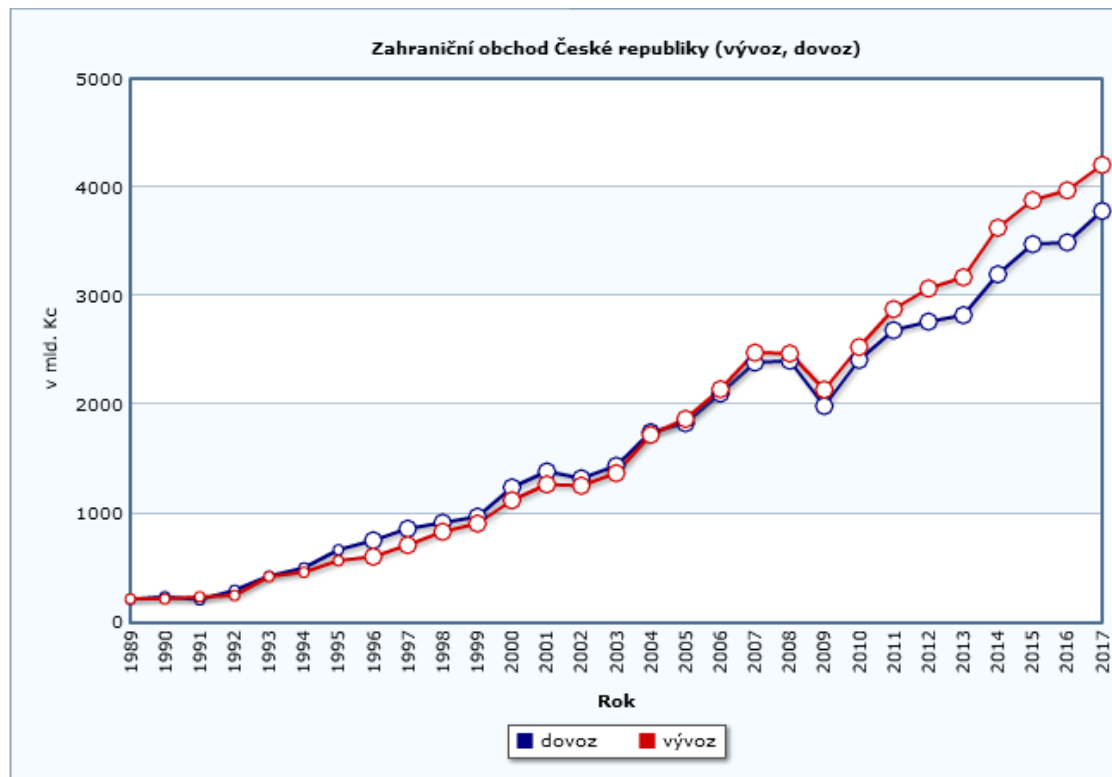
Pramen: ČSÚ, MPO

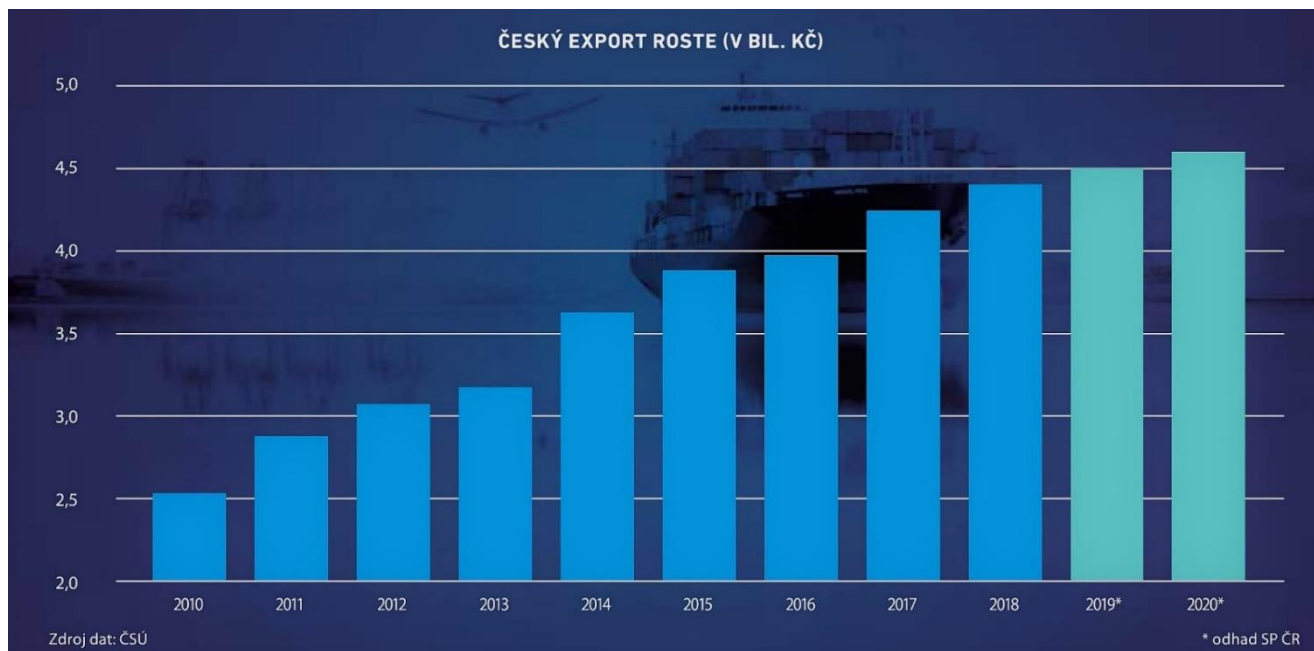
	Obrat	Vývoz	Dovoz	Bilance	Změna proti předchozímu roku v %		Krytí dovozu vývozem v %
	v mld. Kč				vývoz	dovoz	
1989	427,5	216,5	211,0	5,5	.	.	102,6
1990	448,0	214,1	233,9	-19,8	-1,1	10,9	91,5
1991	442,4	233,6	208,8	24,8	9,1	-10,8	111,9
1992	541,5	248,1	293,4	-45,3	6,2	40,5	84,6
1993	847,7	421,6	426,1	-4,5	69,9	45,2	98,9
1994	957,2	458,8	498,4	-39,5	8,8	17,0	92,1
1995	1 231,9	566,2	665,7	-99,6	23,4	33,6	85,0
1996	1 356,4	601,7	754,7	-153,0	6,3	13,4	79,7
1997	1 569,0	709,3	859,7	-150,5	17,9	13,9	82,5
1998	1 748,7	834,2	914,5	-80,2	17,6	6,4	91,2
1999	1 881,9	908,8	973,2	-64,4	8,9	6,4	93,4
2000	2 363,0	1 121,1	1 241,9	-120,8	23,4	27,6	90,3
2001	2 653,7	1 268,1	1 385,6	-117,4	13,1	11,6	91,5
2002	2 580,5	1 254,9	1 325,7	-70,8	-1,0	-4,3	94,7
2003	2 811,7	1 370,9	1 440,7	-69,8	9,2	8,7	95,2
2004	3 471,8	1 722,7	1 749,1	-26,4	25,7	21,4	98,5
2005	3 698,5	1 868,6	1 830,0	38,6	8,5	4,6	102,1
2006	4 249,4	2 144,6	2 104,8	39,8	14,8	15,0	101,9
2007	4 870,6	2 479,2	2 391,3	87,9	15,6	13,6	103,7
2008	4 880,2	2 473,7	2 406,5	67,2	-0,2	0,6	102,8
2009	4 127,7	2 138,6	1 989,0	149,6	-13,5	-17,3	107,5
2010	4 944,4	2 532,8	2 411,6	121,2	18,4	21,2	105,0
2011	5 566,3	2 878,7	2 687,6	191,1	13,7	11,4	107,1
2012	5 839,5	3 072,6	2 766,9	305,7	6,7	3,0	111,0
2013	5 998,2	3 174,7	2 823,5	351,2	3,3	2,0	112,4
2014 ¹⁾	6 794,2	3 617,6	3 176,6	441,0	14,0	12,5	113,9

Mezinárodní obchod Přednáška - 18. 3. 2024

Vývoj ZO České republiky 1989 - 2017

Český vývoz v roce 2019 spěje k dalšímu historickému rekordu. V přeshraničním pojetí, které sleduje veškerý pohyb zboží a služeb přes hranice, by se měl vyšplhat k metě 4,5 bilionu korun. Tempo růstu vývozu ovšem klesá. **Za celý rok 2019 se hodnota českého vývozu zvedne podle domácích i zahraničních odhadů o necelá 2,5 procenta. O rok dříve to byly více než 4 procenta.**

Ještě pomalejší růst se dá čekat v roce 2020. Svaz průmyslu a dopravy ČR odhaduje, že hodnota vývozu se zvýší zhruba o 2 procenta. S podobným očekáváním přišly letos na podzim také Evropská komise a české ministerstvo financí. Čeští exportéři budou hůř shánět zakázky především kvůli zpomalení ekonomického růstu v Evropě a ve světě. MF počítá s tím, že **růst hlavních exportních trhů pro české výrobky se v roce 2020 sníží na 1,7 procenta.**

Obchodní bilance ČR 2021

v mil. Kč I. Q 2021 II. Q 2021 III. Q 2021 IV. Q 2021 I. Q 2021 I.-II. Q 2021 I.-III. Q 2021 I.-IV. Q 2021

1.A.a-Zboží	91798,2	41037,6	-31556,1	-27986,5	91798,2	132835,8	101279,7	73293,2
vývoz	955917,1	990325,3	876755,6	972460,4	955917,1	1946242,4	2822998	3795458,4
dovoz	864118,9	949287,7	908311,7	1000446,9	864118,9	1813406,6	2721718,3	3722165,2

Obchodní bilance 2022

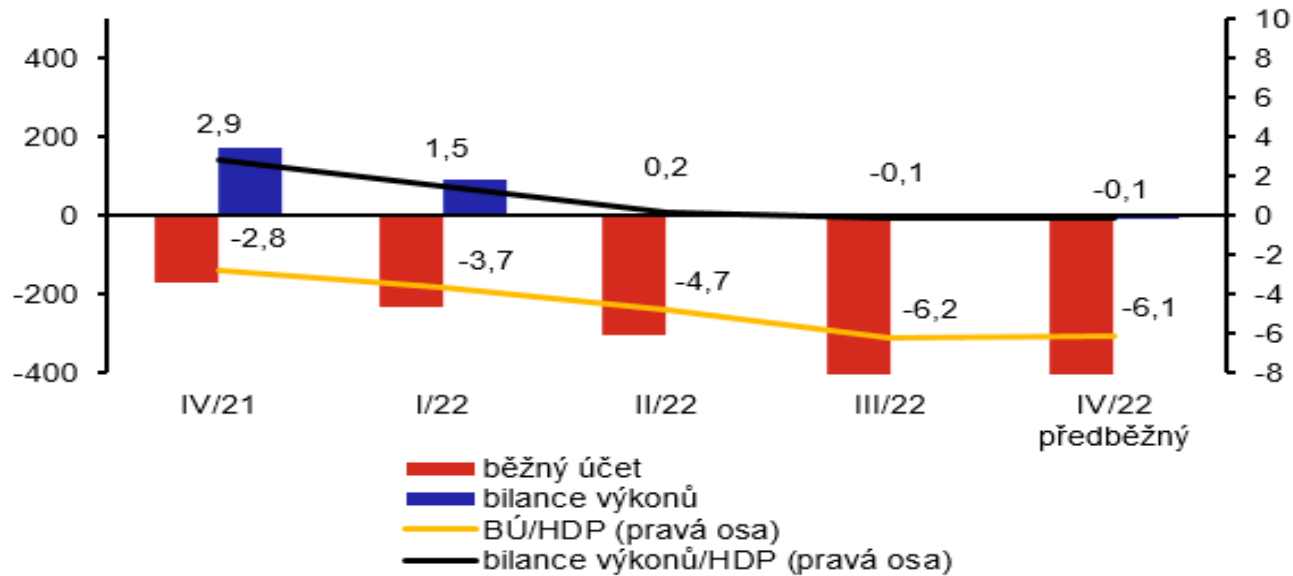
V roce 2022 vykazala obchodní bilance České republiky **schodek 198,1 miliardy korun, meziročně byl o 189,2 miliardy korun vyšší.**

Obchodní bilance se zbožím byla ve 4. čtvrtletí záporná ve výši 15,9 mld. Kč, což představuje meziroční **zlepšení salda** o 13,1 mld. Kč.

Zahraniční obchod České republiky skončil **v prosinci 2022 se schodkem 1,2 miliardy korun. Meziročně se bilance zlepšila** o patnáct miliard korun. **Vývoz vzrostl o 8,9 procenta na 346,7 miliardy korun a dovoz o 3,9 procenta na 348,0 miliardy korun.**

Bilance zahraničního obchodu se státy Evropské unie se v prosinci **meziročně zlepšila** o 22,3 miliardy korun. **Deficit obchodu se státy mimo EU se prohloubil** o 7,3 miliardy korun.

Běžný účet platební bilance 2022

Bilance běžného účtu platební bilance skončila ve **čtvrtém čtvrtletí 2022 schodkem 83,6 mld. Kč.**

Na finančním účtu byl vykázán příliv finančních prostředků ze zahraničí (čisté výpůjčky ze zahraničí) ve výši 59 mld. Kč především vlivem poklesu zahraničních aktiv. Rezervní aktiva se snížila o 47,1 mld. Kč (bez vlivu kurzových rozdílů).

Záporné saldo běžného účtu platební bilance činilo na roční bázi k HDP 6,1 %.

Bilance zboží a služeb (bilance výkonů) byla ve čtvrtém čtvrtletí záporná ve výši 10,1 mld. Kč. Meziročně se výsledné pasivní saldo prohloubilo o 3,5 mld. Kč v důsledku vyššího tempa růstu dovozu služeb v porovnání s přírůstkem vývozu.

Obchodní bilance 2022 v. 2023

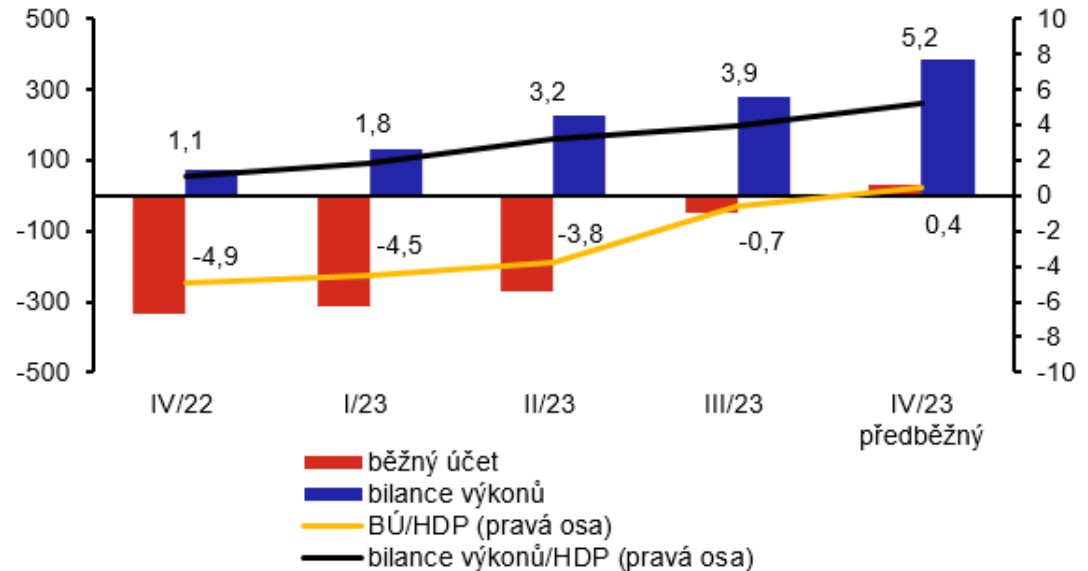
V roce 2022 vykázala obchodní bilance České republiky **schodek 198,1 miliardy korun, meziročně byl o 189,2 miliardy korun vyšší.**

Obchodní bilance se zbožím ve byla záporná ve výši 15,9 mld. Kč, což představuje meziroční zlepšení salda o 13,1 mld. Kč.

V roce 2023 vznikl **přebytek běžného účtu platební bilance na roční bázi k HDP ve výši 0,4 %, bilance zboží a služeb byla aktivní ve výši 5,2 %.**

Běžný účet platební bilance 2023

Poměr běžného účtu a bilance výkonů k HDP
(v mld. Kč, pravá osa v %)

Bilance běžného účtu platební bilance skončila ve čtvrtém čtvrtletí 2023 přebytkem 12 mld. Kč. Na finančním účtu byl vykázán odliv finančních prostředků do zahraničí (čisté půjčky do zahraničí) ve výši 47,2 mld. Kč vlivem vyššího nárůstu zahraničních aktiv v porovnání s přírůstkem zahraničních pasiv. Rezervní aktiva ČNB vzrostla o 75,2 mld. Kč (bez vlivu kurzových rozdílů). Vznikl **přebytek běžného účtu platební bilance na roční bázi k HDP ve výši 0,4 %, bilance zboží a služeb byla aktivní ve výši 5,2 %.**

Mezinárodní obchod Přednáška - 18. 3. 2024

Teritoriální struktura zahraničního obchodu ČR za leden - prosinec 2019
(rok 2019 - předběžné údaje k 31.1.2020, rok 2018 - definitivní údaje k 30.9.2019)

	OBRAT					VÝVOZ					DOVOZ					BILANCE	
	1-12/2018		1-12/2019		index 19/18	1-12/2018		1-12/2019		index 19/18	1-12/2018		1-12/2019		index 19/18	1-12/18	1-12/19
	mil.Kč	%	mil.Kč	%		mil.Kč	%	mil.Kč	%		mil.Kč	%	mil.Kč	%		mil. Kč	mil. Kč
Celkový zahraniční obchod ČR	8 427 018	100,0	8 625 247	100,0	102,4	4 403 847	100,0	4 563 293	100,0	103,6	4 023 171	100,0	4 061 954	100,0	101,0	380 676	501 339
* Státy s vyspělou tržní ekonomikou	6 871 767	81,5	6 993 544	81,1	101,8	3 999 587	90,8	4 137 595	90,7	103,5	2 872 180	71,4	2 855 949	70,3	99,4	1 127 408	1 281 646
** Státy EU 28	6 295 208	74,7	6 366 438	73,8	101,1	3 705 543	84,1	3 814 329	83,6	102,9	2 589 664	64,4	2 552 110	62,8	98,5	1 115 879	1 262 219
z toho: Německo	2 433 487	28,9	2 454 921	28,5	100,9	1 426 361	32,4	1 449 410	31,8	101,6	1 007 127	25,0	1 005 510	24,8	99,8	419 234	443 900
Slovensko	533 113	6,3	526 446	6,1	98,7	332 935	7,6	346 468	7,6	104,1	200 178	5,0	179 978	4,4	89,9	132 757	166 489
** Státy ESVO	125 214	1,5	140 028	1,6	111,8	79 463	1,8	91 166	2,0	114,7	45 751	1,1	48 862	1,2	106,8	33 712	42 304
** Ostatní státy s vyspělou tržní ekonomikou	451 345	5,4	487 077	5,6	107,9	214 581	4,9	232 100	5,0	108,2	236 764	5,9	254 977	6,4	107,7	-22 183	-22 877
z toho: Kanada	16 226	0,2	16 919	0,3	104,3	7 780	0,2	7 737	0,2	99,4	8 445	0,2	9 183	0,2	108,7	-665	-1 446
USA	192 290	2,3	214 663	2,5	111,6	90 938	2,1	106 430	2,3	117,0	101 352	2,5	108 233	2,7	106,8	-10 414	-1 803
* Rozvojové země	486 519	5,8	503 825	5,8	103,6	169 675	3,9	177 150	3,9	104,4	316 844	7,9	326 675	8,0	103,1	-147 169	-149 525
z toho: Brazílie	15 514	0,2	14 458	0,2	93,2	7 466	0,2	8 260	0,2	110,6	8 048	0,2	6 198	0,2	77,0	-582	2 063
Indie	34 105	0,4	35 916	0,4	105,3	15 375	0,3	14 876	0,3	96,8	18 730	0,5	21 040	0,5	112,3	-3 355	-6 164
Turecko	85 069	1,0	82 599	1,0	97,1	47 709	1,1	44 217	1,0	92,7	37 361	0,9	38 381	0,9	102,7	10 348	5 836
* Státy s tranzitivní ekonomikou	53 242	0,6	120 287	1,4	225,9	28 112	0,6	64 969	1,4	231,1	25 130	0,6	55 318	1,4	220,1	2 982	9 651
* Společenství nezávislých států	342 746	4,1	279 788	3,2	81,6	142 655	3,2	120 446	2,6	84,4	200 092	5,0	159 342	3,9	79,6	-57 437	-38 896
z toho: Rusko	217 368	2,6	213 057	2,5	98,0	89 672	2,0	98 775	2,2	110,2	127 696	3,2	114 282	2,8	89,5	-38 024	-15 507
Ukrajina	59 280	0,7	63 694	0,7	107,4	33 092	0,8	35 132	0,8	106,2	26 188	0,7	28 562	0,7	109,1	6 904	6 570
* Ostatní */	652 258	7,7	703 308	8,2	107,8	60 890	1,4	60 167	1,3	98,8	591 369	14,7	643 141	15,8	108,8	-530 479	-582 973
z toho: Čína	624 656	7,4	672 362	7,8	107,6	56 158	1,3	56 617	1,2	100,8	568 498	14,1	615 745	15,2	108,3	-512 341	-559 128
* Nespecifikováno	20 486	0,2	24 496	0,3	119,6	2 929	0,1	2 966	0,1	101,3	17 557	0,4	21 530	0,5	122,6	-14 628	-18 563
Zahraněční obchod se zeměmi OECD	6 769 864	80,3	6 864 921	79,6	101,4	3 886 909	88,3	4 014 708	88,0	103,3	2 882 955	71,7	2 850 213	70,2	98,9	1 003 953	1 164 495

*/ CLR, KLDR, Kuba, Laos, MoLR, VSR; * Společenství nezávislých států (bez Gruzie)

Obchodní bilance –
teritoriální struktura

Obchodní bilance – komoditní struktura

MĚSÍČNÍ SESTAVA PŘESHRAŇIČNÍ OBCHODNÍ VÝMĚNY ČR DLE ZEMÍ A TŘÍD SITC ZA LEDEN - PROSINEC 2019

(Pohyb zboží přes hranice - definitivní údaje k 30.8.2020)

v tis.

Země	DV	Celkem	Třída 0	Třída 1	Třída 2	Třída 3	Třída 4	Třída 5	Třída 6	Třída 7	Třída 8	Třída 9
Celkem	Dovoz CZK	4 118 559 776	188 032 337	31 817 169	80 691 350	223 972 896	6 644 870	460 649 926	640 768 089	1 985 267 728	485 282 183	15 433 228
	Dovoz USD	179 568 817	8 198 483	1 386 667	3 521 018	9 768 616	289 567	20 089 376	27 944 961	86 544 545	21 152 007	673 577
	Dovoz EUR	160 435 474	7 325 220	1 239 340	3 142 987	8 725 766	258 846	17 943 545	24 957 155	77 339 272	18 902 100	601 243
	Vývoz CZK	4 579 949 562	140 528 758	35 967 736	96 446 975	84 252 646	8 833 483	298 767 322	647 283 940	2 696 907 459	555 986 560	14 974 684
	Vývoz USD	199 676 485	6 126 916	1 566 791	4 206 909	3 673 005	385 241	13 028 134	28 231 878	117 577 463	24 227 902	652 247
	Vývoz EUR	178 398 399	5 474 463	1 401 048	3 756 574	3 281 745	344 110	11 638 193	25 211 166	105 050 775	21 657 021	583 304

(Předběžné údaje k 30.1.2020)

Země	DV	Celkem	Třída 0	Třída 1	Třída 2	Třída 3	Třída 4	Třída 5	Třída 6	Třída 7	Třída 8	Třída 9
Celkem	Dovoz CZK	3 942 166 595	194 501 260	29 114 996	74 456 055	143 762 368	6 699 963	465 939 912	585 223 855	1 957 896 663	466 748 533	17 822 991
	Dovoz USD	170 630 331	8 395 978	1 259 436	3 214 002	6 233 141	288 837	20 136 769	25 284 203	84 816 426	20 228 932	772 607
	Dovoz EUR	149 177 904	7 357 156	1 102 236	2 816 250	5 463 550	253 455	17 627 509	22 145 806	74 067 671	17 668 898	675 373
	Vývoz CZK	4 436 374 364	153 166 775	39 302 882	93 228 087	56 523 135	8 996 787	306 149 044	615 725 996	2 598 983 846	547 207 614	17 090 197
	Vývoz USD	192 256 723	6 617 118	1 693 172	4 028 573	2 453 909	389 182	13 230 463	26 613 216	112 756 184	23 733 966	740 939
	Vývoz EUR	167 914 905	5 790 932	1 484 880	3 526 920	2 147 223	340 338	11 577 738	23 300 295	98 396 185	20 702 616	647 780

A ještě je třeba vzít v úvahu...

Národní a přeshraniční pojetí ZO České republiky

Národní pojetí zahraničního obchodu vypovídá o vývozní a dovozní výkonnosti české ekonomiky, tedy i o obchodní bilanci zahraničního obchodu české ekonomiky. Sleduje **skutečný obchod se zbožím realizovaný mezi českými a zahraničními subjekty, tj. změnu vlastnictví mezi rezidenty a nerezidenty.**

Přeshraniční pojetí zahraničního obchodu naopak vypovídá výhradně o **fyzickém pohybu zboží přes hranice bez ohledu na to, zda dochází k obchodu mezi českými a zahraničními subjekty.** Tyto údaje jsou mezinárodně srovnatelné a mohou sloužit jako indikátor vývoje hodnoty obchodu.

A ještě je třeba vzít v úvahu...

Národní a přeshraniční pojetí ZO České republiky

Český statistický úřad změnil v roce 2020 doposud používanou terminologii a způsob prezentování údajů. Pod pojmem **zahraniční obchod České republiky** jsou prezentovány údaje, které jsou **založeny na změně vlastnictví mezi rezidenty a nerezidenty** (dříve tzv. národní pojetí zahraničního obchodu). Fyzický pohyb zboží přes hranice (dříve tzv. přeshraniční pojetí zahraničního obchodu) je prezentováno pod pojmem **pohyb zboží přes hranice a nejedná se o zahraniční obchod jako takový**.

Původně		Nově
Národní pojetí zahraničního obchodu	=>	Zahraniční obchod se zbožím
Přeshraniční pojetí zahraničního obchodu	=>	Pohyb zboží přes hranice

Podíl nerezidentů na přeshraničních transakcích

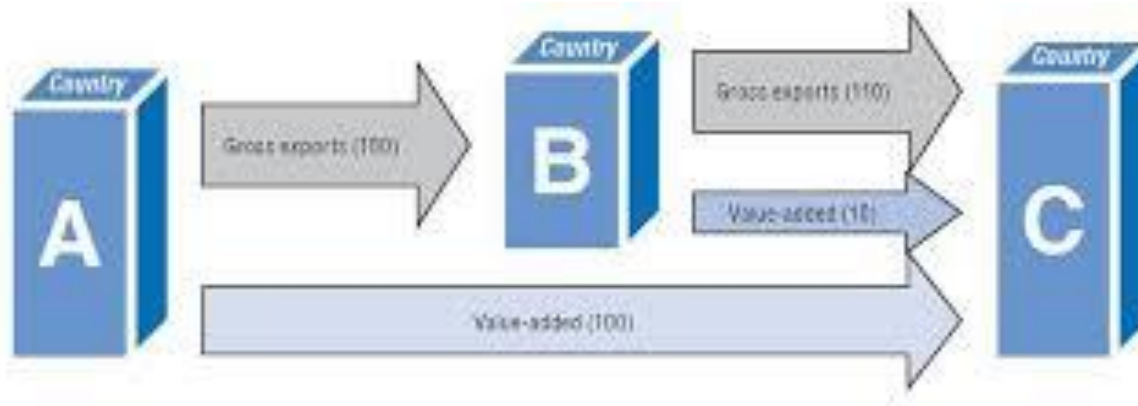

Obchod s přidanou hodnotou

Běžné statistiky realitu nezachytí aneb Kde se vyrábí Boeing

Obchod s přidanou hodnotou

Source: OECD (2012).

Země A exportuje zboží v hodnotě 100 do země B.

Ta ho dále zpracuje a exportuje do země spotřeby C.

B přidá zboží hodnotu 10, do C tedy putuje zboží o hodnotě 110. Podle běžného měření je **celkový globální import a export 210**, vytvořená hodnota je ale **pouze 110**.

Obchod s přidanou hodnotou (GVA, TiVA)

Vznik globálních hodnotových řetězce - relativizací pojmu „země původu zboží“.

Meziprodukty - zhruba **40 % světových nepalivových dovozů**, v řadě exportně orientovaných zemí kolem 60 %.

Nejvíce fragmentovaný výrobní řetězec - u výrobků **elektrotechnického průmyslu**, např. **počítačů a mobilních telefonů** - relativně vysoká cena těchto výrobků v poměru k hmotnosti - minimalizace transakčních nákladů spojených s fragmentací výroby.

Globalizace produkčních řetězců - nový přístup k měření obchodu - vyčíslení nepřímých dopadů obchodování.

Měření bere v úvahu **toky zboží a služeb a identifikuje, ve kterých zemích a odvětvích je v hodnotovém řetězci produktů hodnota přidána.**

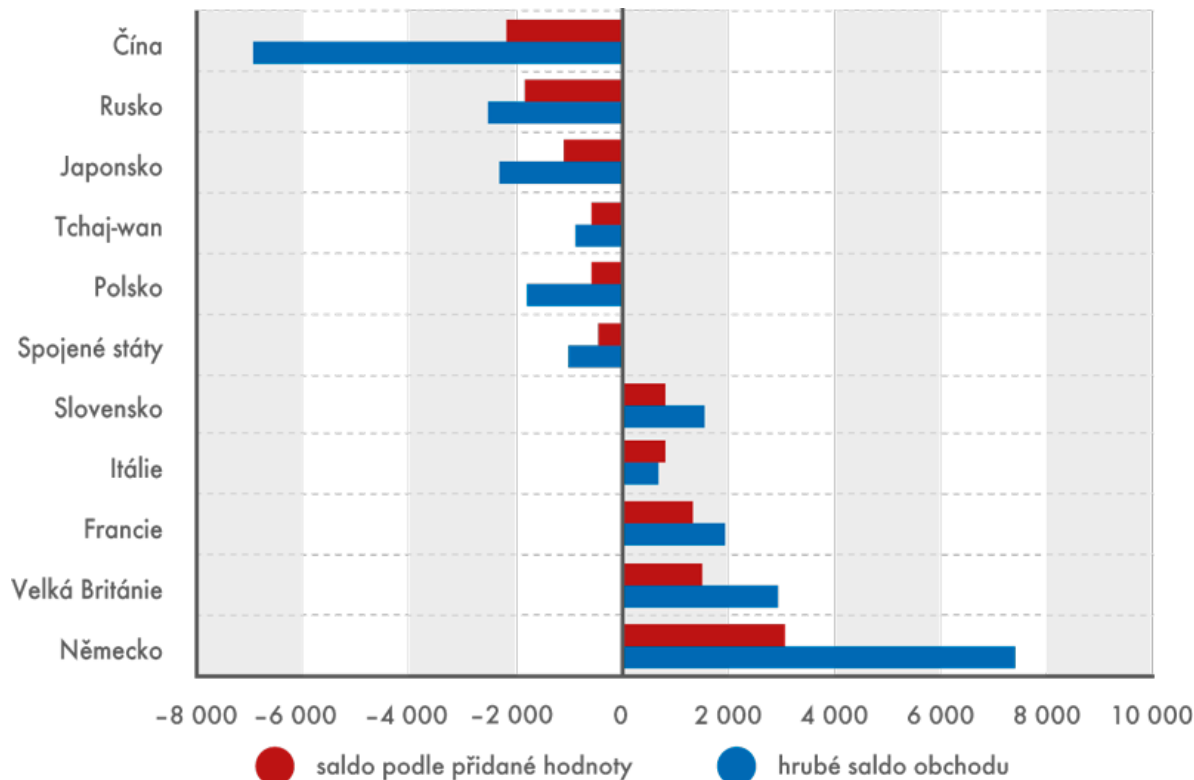
Výstupy jsou obsaženy v databázi **obchodu s přidanou hodnotou (Trade in Value Added = TiVA**, OECD ve spolupráci se Světovou bankou) - modelové propočty s využitím různých zdrojů dat a bilancovaných mezi jednotlivými zeměmi.

Národní statistické úřady = dodavatelé dat jak o komoditních tocích (input-output tabulky), tak **i o zahraničním obchodě**. Vychází z **databáze tzv. světových input-output tabulek** (WIOD – www.wiod.org), která vznikla v rámci projektu financovaném Evropskou komisí za účasti OECD, univerzit a dalších výzkumných institucí.

Údaje o obchodování s přidanou hodnotou **nelze zaměňovat s tzv. národním pojetím zahraničního obchodu**, které ČSÚ publikuje a které vstupují do výpočtu HDP a běžného účtu platební bilance!

V případě **národního pojetí zahraničního obchodu** se jedná stále o **obchod v „hrubém“ vyjádření** tedy očištěný pouze o část nepatřící do české ekonomiky.

Obchod s přidanou hodnotou (GVA, TiVA)

Obchod s přidanou hodnotou (GVA, TiVA)

Který z datových zdrojů je pro analýzu zahraničního obchodu je lepší?

Výhoda standardních údajů statistiky zahraničního obchodu

= vysoká frekvence, aktuálnost a podrobnost dat - bezprostřední dovoz a vývoz bez dalších návazností.

U produktů nezasažených fragmentací (nerostné suroviny, zemědělské produkty apod.) – **dobrá vypovídací schopnost** o hodnotě i bilanci obchodu mezi zeměmi.

Data o obchodu s přidanou hodnotou - smysl pro zachycení komplexních dopadů zahraničního obchodu včetně nepřímých efektů, objektivnější vyjádření obchodní pozice země vůči zahraničním partnerům.

Využití se v makroekonomických modelech a **v analýzách dopadů vnějších šoků na ekonomickou výkonnost a zaměstnanost v jednotlivých zemích.**

Extrakomunitární obchod

Zahraniční obchod členských států **realizovaný se třetími zeměmi**, které nejsou členy EU.

V tomto případě jsou obchodní vztahy regulovány **společnou obchodní politikou EU**.

Postavení zboží při obchodu **mezi subjekty sídlícími v Evropské unii na straně jedné a subjekty sídlícími ve třetích zemích** (tedy v zemích odlišných od členských států Evropské unie) na straně druhé, resp. při pohybu zboží mezi členskými státy Evropské unie a třetími zeměmi upravuje **celní řízení jako specifický druh správního řízení**.

Intrakomunitární obchod

V rámci zemí EU funguje **obchod na bázi celní unie**:

- nejsou žádné celní hranice – **jednotný vnitřní trh**
- **není vybíráno žádné clo**,
- nejsou **žádné další překážky vzájemnému obchodu**
- **zboží je volně provázeno přes vnitřní hranice států ES**
- existuje **povinnost statistických hlášení o obchodních operacích** uvnitř EU - **Intrastat**
- **daň z přidané hodnoty je legislativně upravena národními předpisy** jednotlivých členských zemí **v souladu se směrnicí EU** a je **zdrojem národních rozpočtů**
- **spotřební daň spravují celní orgány.**

Intrakomunitární plnění

Pro **vývoz** a „**dovoz**“, byly při vzájemném obchodování mezi státy unie nahrazeny pojmy „**pořízení zboží z**“ nebo „**dodání zboží do**“ jiného členského státu EU – pro účely výkaznictví a daňové.

Pořízení zboží - nabytí práva jako vlastník se **zbožím od osoby registrované k dani v jiném členském státě**, pokud je zboží odesláno nebo přepraveno z jiného členského státu do tuzemska osobou registrovanou k dani v jiném členském státě, která uskutečňuje dodání zboží, nebo pořizovatelem nebo zmocněnou třetí osobou.

Dodání zboží do - opačný typem intrakomunitární transakce - takové dodání, které splňuje i **podmínku převodu vlastnického práva z dodavatele zboží na pořizovatele (obdobně jako u pořízení zboží)**.

Intrastat

- **system sběru dat pro statistiku** obchodu se zbožím mezi členskými státy.
- údaje o **zboží Společenství**, které nepodléhá **celnímu dohledu** ani nevzniká povinnost předkládat ho **celním orgánům k provedení celního řízení s podáním celního prohlášení**.

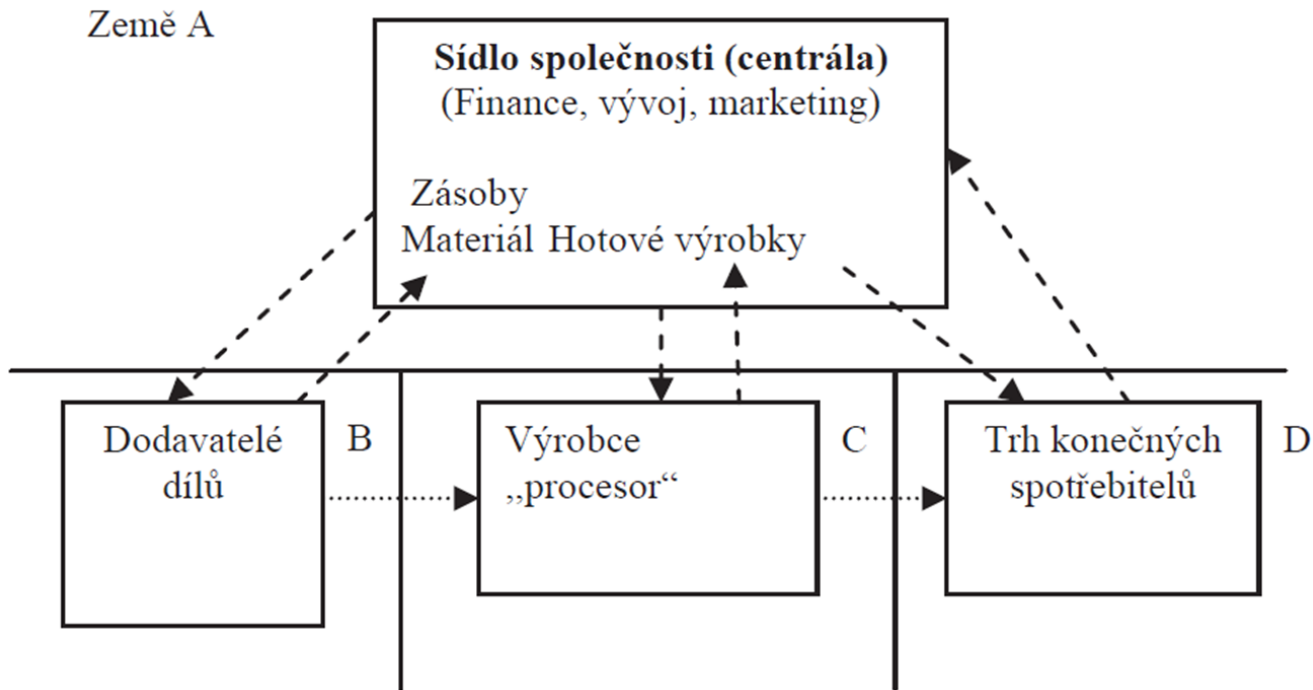
Odeslání

Odeslání zboží vykazovaného v systému Intrastat, které opouští území ČR (včetně zboží vráceného do jiného členského státu EU jeho dodavateli).

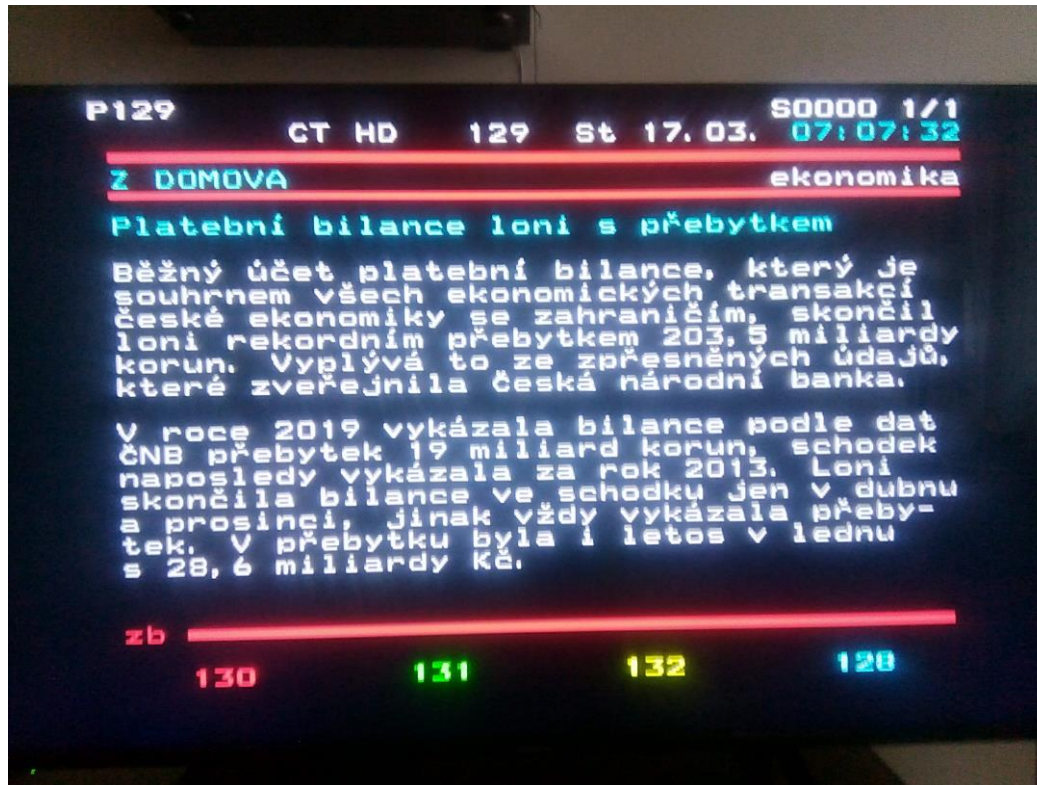
Přijetí

Přijetí zboží vykazovaného v systému Intrastat, které vstupuje na území ČR (včetně vráceného zboží od odběratele z jiného členského státu EU).

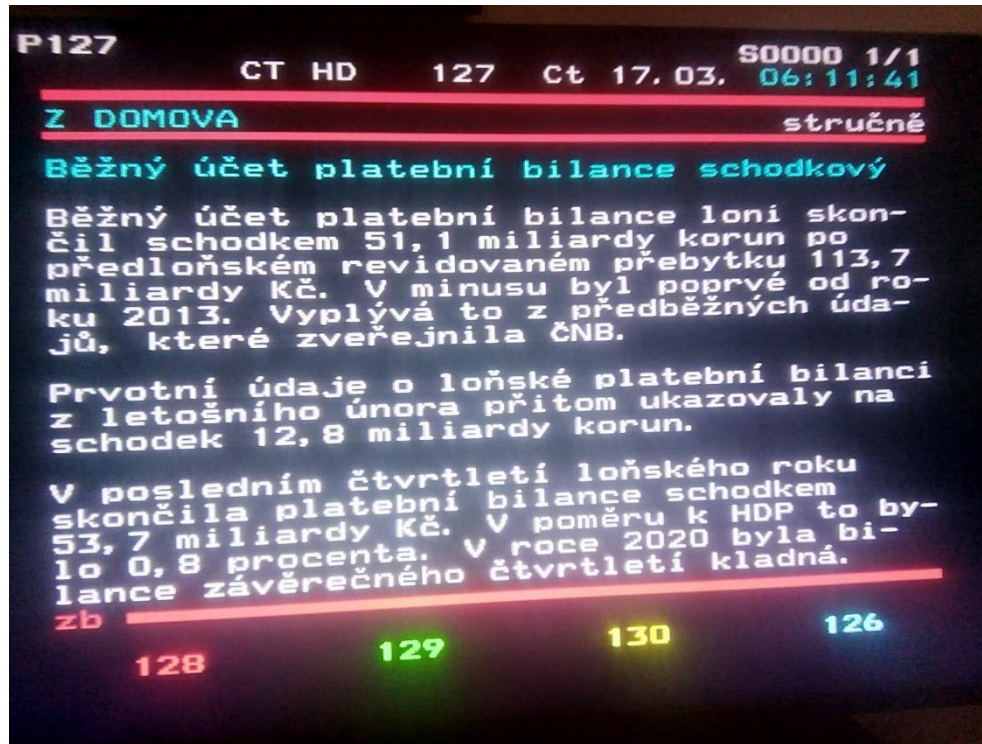
Intra-firemní obchod

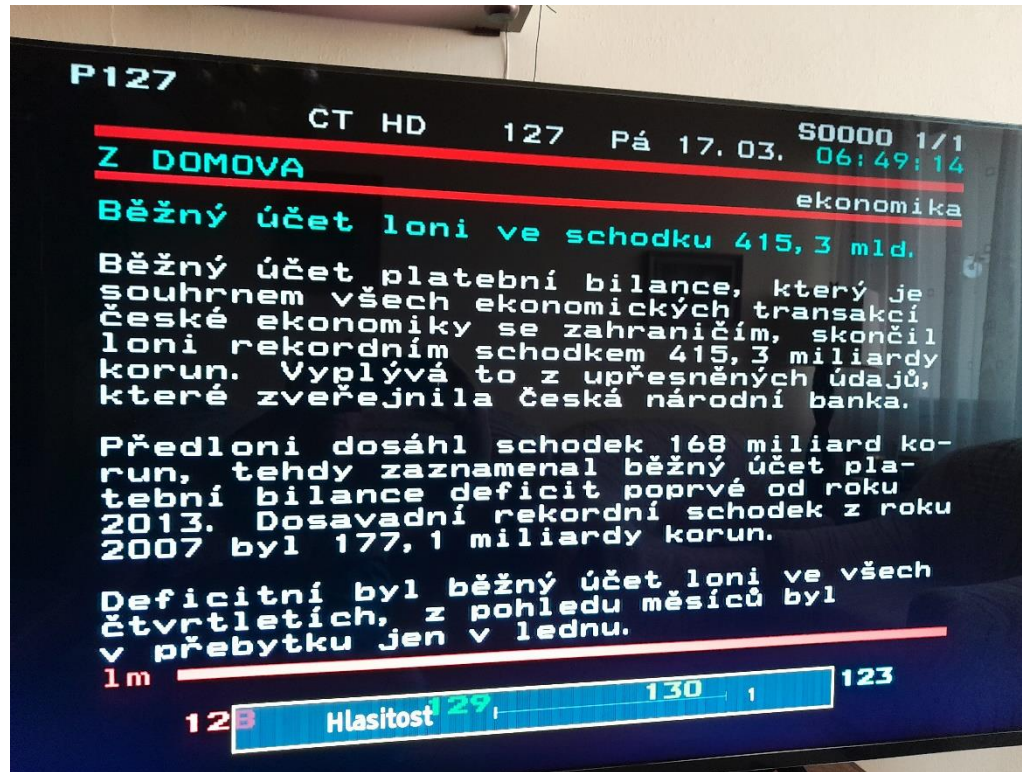
Interpretace ČTK (teletext o 2020)...

Interpretace ČTK (teletext o 2021)...

Interpretace ČTK (teletext o 2022)...

Interpretace ČTK (teletext o 2023)...

Z DOMOVA		ekonomika	
Běžný účet platební bilance v přebytku			
Běžný účet platební bilance, který je souhrnem všech ekonomických transakcí české ekonomiky se zahraničím, skončil loni po dvou schodkových letech v přebytku 29,2 miliardy korun. Vyplyvá to ze zpřesněných údajů České národní banky. Předloni byl účet v rekordním schodku 332,8 miliardy korun.			
V přebytku byl běžný účet platební bilance v osmi měsících loňského roku. Nejvýraznější byl v dubnu, kdy činil 34,8 miliardy korun. Nejvyšší schodek byl v červnu, a to 48,4 miliardy korun. Bilance zboží a služeb skončila s přebytkem 106 miliard korun.			
1m	129	130	126

Mezinárodní obchod a jeho interpretace - shrnutí

Platební a zejména obchodní bilance, běžný účet

Národní a přeshraniční pojetí mezinárodního obchodu

Extrakomunitární a intrakomunitární obchod

Evidence obchodu s přidanou hodnotou (GVA, TiVA)

Děkuji za pozornost!